

**ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΠΟΜΠΗ ΤΩΝ
ΜΑΘΗΤΩΝ - ΧΡΗΣΤΩΝ ΟΥΣΙΩΝ ΕΞΑΡΤΗΣΗΣ ΣΤΑ
ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ**

Αντιναρκωτικό Συμβούλιο Κύπρου,
Θεραπευτικά Κέντρα Περσέας και Προμηθέας - Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας -
Υπουργείο Υγείας,
Επιτροπής Αγωγής Υγείας και Πολιτότητας - Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού,
Υπηρεσία Συμβουλευτικής και Επαγγελματικής Αγωγής - Υπουργείο Παιδείας και
Πολιτισμού.

A. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η χρήση ουσιών εξάρτησης από τους εφήβους παρόλο που αποτελεί πλέον σύνηθες φαινόμενο για τα κυπριακά δεδομένα, δεν έχει πάρει ακόμη τις διαστάσεις που εντοπίζονται σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Αυτό αφενός δημιουργεί μια αισιόδοξη προοπτική για το ρόλο που έχει να διαδραματίσει η έγκαιρη παρέμβαση, αφετέρου αυξάνει την ευθύνη για τον εντοπισμό και την άμεση παραπομπή των εφήβων που κάνουν χρήση σε Θεραπευτικά Κέντρα.

Η έγκαιρη παρέμβαση απευθύνεται σήμερα κυρίως στους εφήβους αφού η εφηβεία θεωρείται η κατεξοχήν ηλικία έναρξης της χρήσης. Τα αναπτυξιακά γνωρίσματα της εφηβείας, όπως η έντονη επιθυμία και η τάση του εφήβου για νέες εμπειρίες, η αντίληψη που τον διακατέχει ότι είναι άτρωτος και η συνεπακόλουθη ριψοκίνδυνη συμπεριφορά του, η αποεξιδανίκευση των γονέων και η έντονη τάση για αυτονομία, οι ενδοψυχικές απώλειες και το συναίσθημα του κενού, η ρευστότητα στην ταυτότητα και η καταφυγή στην ομάδα των συνομηλίκων, καθιστούν τους εφήβους ευάλωτους ως προς τη χρήση.

Η χρήση ουσιών εξάρτησης σύμφωνα με βιβλιογραφικές πηγές είναι πολυπαραγοντικό φαινόμενο με την έννοια μιας ενιαίας διαδικασίας που έχει τη δική της δυναμική, αναπτύσσεται σε πολλά επίπεδα και αφορά σε όλες τις παραμέτρους της ανθρώπινης ύπαρξης. Η ουσιοεξάρτηση είναι φαινόμενο πολυαιτιολογικής προέλευσης και θεωρείται αποτέλεσμα συνάντησης σε μια δεδομένη στιγμή τριών βασικών παραγόντων: του ατόμου, του κοινωνικού περιβάλλοντος και της πρόσβασης της ουσίας. Τα βασικά χαρακτηριστικά της προσωπικότητας από μόνα τους δεν μπορούν να αποτελέσουν παράγοντα πρόβλεψης της ουσιοεξάρτησης. Ο συνδυασμός τους, όμως, με το συγκεκριμένο κοινωνικό περιβάλλον, που από τη μια συμβάλλει στη διαμόρφωση της προσωπικότητας και από την άλλη διευκολύνει την πρόσβαση στην ουσία, μπορεί να εξηγήσει το φαινόμενο αυτό.

Συμπερασματικά, οι στόχοι της έγκαιρης παρέμβασης που απευθύνεται σε εφήβους είναι η μείωση και η διακοπή της χρήσης ουσιών εξάρτησης μέσω της παροχής θεραπευτικών προγραμμάτων που αποσκοπούν :

- Στην ανασυγκρότηση της προσωπικότητας του εφήβου με την ενίσχυση των προστατευτικών παραγόντων και την αποδυνάμωση των ατομικών, ψυχολογικών παραγόντων κινδύνου.

- Στην εμπλοκή και ενίσχυση του κοινωνικού του περιβάλλοντος (οικογενειακού, σχολικού, κοινοτικού).
- Στη δημιουργία συνθηκών τέτοιων που θα διασφαλίζουν τη μείωση της πρόσβασης στην ουσία.

Τα προγράμματα αυτά προσφέρονται από δύο εξειδικευμένα, για έφηβους-χρήστες ουσιών εξάρτησης, θεραπευτικά κέντρα, το Κέντρο Συμβουλευτικής Εφήβων και Οικογένειας «Περσέας» στην Λευκωσία και το Κέντρο Πρόληψης και Συμβουλευτικής Εφήβων και Οικογένειας «Προμηθέας» στην Λεμεσό¹.

Ερευνητικά στοιχεία (ONEK 2006, μη-δημοσιευμένο) έδειξαν ότι το 3,3% του μαθητικού πληθυσμού έχει δοκιμάσει παράνομες ουσίες εξάρτησης. Επιπρόσθετα, στατιστικά στοιχεία της Υπηρεσίας Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας καταδεικνύουν ότι ένα ποσοστό περίπου 3% των εφήβων που παραπέμφθηκαν στην Υ.Ε.Ψ. (2005-2006) έκανε χρήση παράνομων εξαρτησιογόνων ουσιών, εντούτοις το ποσοστό αυτό δεν έχει παραπεμφθεί στα Θεραπευτικά Κέντρα. Εγείρεται λοιπόν το ερώτημα για τις αιτίες αυτού του φαινομένου, μια από τις οποίες μπορεί να θεωρηθεί η απουσία μηχανισμού άμεσης παραπομπής από το σχολείο προς τα Θεραπευτικά Κέντρα. Ένας τέτοιος μηχανισμός θα διευκόλυνε την άμεση παραπομπή εφήβων που κάνουν χρήση ουσιών εξάρτησης σε θεραπευτικά προγράμματα.

Ως εκ τούτου, το Αντιναρκωτικό Συμβούλιο Κύπρου, ως ο θεσμικά συντονιστικός φορέας, προχώρησε σε συνεργασία με τη συμμετοχή της Επιτροπής Αγωγής Υγείας και Πολιτότητας του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, των Θεραπευτικών Κέντρων Περσέας (Λευκωσία) και Προμηθέας (Λεμεσός) των Υπηρεσιών Ψυχικής Υγείας του Υπουργείου Υγείας και της Υπηρεσίας Συμβουλευτικής και Επαγγελματικής Αγωγής, για τη δημιουργία ενός πρωτοκόλλου παραπομπής που θα διευκολύνει την πρόσβαση των εφήβων - χρηστών ουσιών εξάρτησης προς τα Θεραπευτικά Κέντρα.

Το πρωτόκολλο αυτό καθορίζει το Σύμβουλο καθηγητή ως το αρμόδιο άτομο για την υλοποίηση της διαδικασίας παραπομπής, για τους πιο κάτω λόγους:

- Είναι παρών στο σχολείο σε καθημερινή βάση
- Η χρήση ουσιών εξάρτησης εμπίπτει στο ρόλο και τις αρμοδιότητες του και αποτελεί ένα από τα προβλήματα που αντιμετωπίζει στο σχολικό περιβάλλον.

¹ Για σχετική ενημέρωση και την περιγραφή των προγραμμάτων που παρέχονται από τα Θεραπευτικά Κέντρα βλέπε Παράρτημα ΙΙΙ.

- Δεν εμπλέκεται άμεσα στις εκπαιδευτικές δραστηριότητες (αξιολόγηση επίδοσης, θέματα πειθαρχίας) του σχολείου.
- Είναι ουδέτερος ως προς το εκπαιδευτικό πλαίσιο, καθιστώντας το ρόλο του πιο προσβάσιμο για το μαθητή.

Σημειώνεται ότι η εφαρμογή του παρόντος εγχειριδίου προϋποθέτει την εκπαίδευση και καθοδήγηση του Συμβούλου.

Η ομάδα στόχος στην οποία απευθύνεται το πρωτόκολλο είναι οι έφηβοι μαθητές που παρουσιάζουν κάποια χαρακτηριστικά που ενδεχομένως παραπέμπουν σε χρήση ουσιών εξάρτησης. Σε αυτή την ομάδα εντάσσονται μαθητές που ζητούν βοήθεια για σκοπούς χρήσης ουσιών εξάρτησης καθώς και μαθητές που δεν ζητούν βοήθεια αλλά εντοπίζονται με βάση κάποια ειδικά χαρακτηριστικά που ενδεχομένως παραπέμπουν σε χρήση ουσιών εξάρτησης, όπως:

- Σχολική αποπένδυση (πτώση της ακαδημαϊκής επίδοσης, απουσίες, μείωση ενδιαφέροντος για ψυχαγωγικές και αθλητικές δραστηριότητες που απολάμβανε στο παρελθόν)
- Ξαφνικές αλλαγές στη διάθεση
- Ανεξήγητη απόσυρση, απομόνωση, κατάθλιψη
- Έλλειψη ενδιαφέροντος για εξωτερική εμφάνιση
- Επιθετική, απειθαρχη συμπεριφορά και απουσία διάθεσης για συνεργασία
- Συγκρούσεις με φίλους και παρέα με εξωσχολικούς ή μεγαλύτερους.

Παραθέτουμε πιο κάτω τη διαδικασία του μηχανισμού παραπομπής από το σχολείο προς τα Θεραπευτικά Κέντρα.

B. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΑΡΑΠΟΜΠΗΣ

Βασικές Αρχές:

- Ο Σύμβουλος καθηγητής είναι το **υπεύθυνο άτομο** για την προώθηση της διαδικασίας παραπομπής
- Ο Σύμβουλος δεν αναλαμβάνει **σε καμιά περίπτωση** το θεραπευτικό χειρισμό του περιστατικού.
- Ο Σύμβουλος οφείλει να **ολοκληρώσει** τη διαδικασία παραπομπής εντός **πέντε** εργάσιμων ημερών
- Ο Σύμβουλος πρέπει να **ενημερώσει** το διευθυντή του σχολείου και τους υπόλοιπους καθηγητές για την πιο πάνω ιδιότητα του, καθώς και για το γεγονός ότι κατά την προώθηση της παραπομπής οφείλει να τηρήσει το απόρρητο του μαθητή.

Πιο κάτω περιγράφονται τρεις διαφορετικές περιπτώσεις στις οποίες ο Σύμβουλος πρέπει να ανταποκριθεί για να υλοποιήσει τη διαδικασία της παραπομπής του μαθητή από το σχολείο στο ανάλογο θεραπευτικό Κέντρο.

B. 1. Περίπτωση I : Δεν Υπάρχει Αίτημα για βοήθεια από το Μαθητή

Ομάδα στόχος: Έφηβοι μαθητές που δεν ζητούν βοήθεια αλλά παρουσιάζουν συμπεριφορά που παραπέμπει σε χρήση ουσιών εξάρτησης και εντοπίζονται με βάση κάποια χαρακτηριστικά (βλέπε σελ 4, Εισαγωγή). Στον εντοπισμό αυτό σημαντική είναι η συνεργασία του Συμβούλου με τον Υπεύθυνο Καθηγητή.

Στόχος της παρέμβασης: Ανάπτυξη αιτήματος μέσω της δημιουργίας μιας θετικής μη επικριτικής, μη διδακτικής σχέσης αποδοχής, ασφάλειας και εμπιστευτικότητας από το Σύμβουλο για ενθάρρυνση του μαθητή να αντιμετωπίσει τα προβλήματα του ζητώντας βοήθεια.

Διαδικασία που πρέπει να ακολουθήσει ο Σύμβουλος:

1. Ο Σύμβουλος καθηγητής παραθέτει με προσοχή τη συμπεριφορά που παρατηρεί στο μαθητή.

2. Ο Σύμβουλος εξηγεί ότι στόχος του είναι να βοηθήσει το μαθητή να αντιμετωπίσει τις δυσκολίες του διότι αυτές αντιμετωπίζονται με εξειδικευμένο και συγκεκριμένο τρόπο.
3. Ορίζεται από το Σύμβουλο ένας αριθμός διερευνητικών συναντήσεων που δεν πρέπει να ξεπερνά τις τρεις συναντήσεις.

B.2. Περίπτωση II: Αίτημα για βοήθεια από το Μαθητή στο Σύμβουλο

Ομάδα στόχος: Έφηβοι μαθητές που ζητούν βοήθεια για σκοπό χρήσης ουσιών εξάρτησης. Στην ομάδα αυτή emπίπτουν και οι μαθητές της **Περίπτωσης I**, αφού αναπτύξουν το αίτημα με τη βοήθεια του Συμβούλου.

Στόχος της παρέμβασης: Προώθηση της διαδικασίας της παραπομπής στα Θεραπευτικά Κέντρα από το Σύμβουλο.

Διαδικασία που πρέπει να ακολουθήσει ο Σύμβουλος;

1. Ο Σύμβουλος γνωστοποιεί το απόρρητο της συνεργασίας – εμπιστευτικότητας:
 - Ενημερώνει το μαθητή για τα εξής: « *ότι λεχθεί εδώ μένει μεταξύ μας και τίποτα δεν μεταφέρεται, εκτός αν το αποφασίσουμε μαζί* ».
 - Επεξηγεί στο μαθητή ότι το απόρρητο αίρεται μόνο σε περίπτωση που κρίνεται ότι ο μαθητής θέτει τον εαυτό του ή κάποιον άλλο σε άμεσο κίνδυνο. Σε τέτοια περίπτωση πληροφορείται η διεύθυνση του σχολείου και οι γονείς.
 - Υπογράφεται το Συμφωνητικό Εχεμύθειας (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ I) και από τους δύο (Σύμβουλο και μαθητή). Σε αυτό το σημείο ο Σύμβουλος πρέπει να γνωρίζει ότι το απόρρητο αίρεται στις περιπτώσεις που είναι εμφανές ότι τίθεται σε άμεσο σε κίνδυνο η ζωή του μαθητή ή κάποιου άλλου (π.χ. αυτοκαταστροφικές σκέψεις, ενέσιμη χρήση, διακίνηση).
2. Ο Σύμβουλος οφείλει να καθησυχάσει το μαθητή, να τον αντιμετωπίσει στηρικτικά χωρίς καμιά κριτική στάση και να δείξει κατανόηση στα συναισθήματα του.
3. Ο Σύμβουλος επεξηγεί στο μαθητή τον τρόπο που μπορεί να τον βοηθήσει, δηλαδή το πλαίσιο συνεργασίας:
 - Δίνει στο μαθητή πληροφορίες για τα υφιστάμενα Θεραπευτικά Κέντρα, ανάλογα με την πόλη διαμονής.

- Επεξηγεί στο μαθητή τις προϋποθέσεις για την προώθηση της συνεργασίας με το Κέντρο. Οι προϋποθέσεις αυτές είναι:
 - α) Η συμπλήρωση του Έντυπου Παραπομπής (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II)
 - β) Η συγκατάθεση από το νόμιμο του κηδεμόνα. Σε αυτή την περίπτωση δίνει στο μαθητή τις πιο κάτω επιλογές για τον τρόπο ενημέρωσης των κηδεμόνων²:
 - I. Συνάντηση από κοινού (μαθητής, κηδεμόνας, σύμβουλος)
 - II. Συνάντηση Συμβούλου με κηδεμόνα
 - III. Ενημέρωση κηδεμόνα από μαθητή (χωρίς την παρουσία του Συμβούλου)
 - IV. Επιλογή από το μαθητή για τον τρόπο ενημέρωσης του κηδεμόνα (π.χ μέσω κάποιου συγγενή)
- 4. Ζητείται η συγκατάθεση των κηδεμόνων για τη παραπομπή αλλά επιπρόσθετα ενημερώνονται οι κηδεμόνες ότι μπορούν να απευθυνθούν οι ίδιοι άμεσα στο κέντρο, αν το επιθυμούν.
- 5. Ο Σύμβουλος συμπληρώνει το έντυπο μαζί με το μαθητή και το αποστέλλει με φαξ και ταχυδρομικώς (το πρωτότυπο) στο ανάλογο Κέντρο. Η αποστολή του εντύπου πρέπει να συνοδεύεται με τηλεφωνική επικοινωνία με το Κέντρο.

B.3. Περίπτωση III: Αίτημα για βοήθεια από το Μαθητή σε οποιονδήποτε Καθηγητή

Στόχος της παρέμβασης: Γνωστοποίηση του αιτήματος από τον καθηγητή στο Σύμβουλο.

Διαδικασία που πρέπει να ακολουθήσει ο Καθηγητής:

1. Ο καθηγητής αντιμετωπίζει τον μαθητή στηρικτικά χωρίς καμιά κριτική στάση και του επεξηγεί ότι ο υπεύθυνος για προώθηση παραπομπής σε εξειδικευμένο Κέντρο είναι ο Σύμβουλος.
2. Ο καθηγητής προτρέπει το μαθητή να έρθει σε επαφή ή να τον συνοδεύσει ο ίδιος στο Σύμβουλο καθησυχάζοντας τον ότι θα διασφαλιστεί πλήρης εμπιστευτικότητα. Ο καθηγητής έχει την υποχρέωση να **διασφαλίσει ότι το**

² Ο Σύμβουλος μπορεί να αποταθεί στο αντίστοιχο Θεραπευτικό Κέντρο ως προς το χειρισμό αυτό.

αίτημα γνωστοποιήθηκε στον Σύμβουλο, ο οποίος θα αναλάβει και το χειρισμό του αιτήματος.

3. Ο καθηγητής οφείλει να γνωστοποιήσει στο μαθητή πώς σε αυτή την περίπτωση το περιεχόμενο της συζήτησής τους θα παραμείνει μεταξύ των τριών συνεργαζόμενων, δηλαδή, του μαθητή, του Συμβούλου και του καθηγητή.

ΕΞΑΙΡΕΣΗ : Σε περίπτωση που ο καθηγητής αποτυγχάνει να πείσει τον μαθητή να απευθυνθεί στο Σύμβουλο, τότε ο καθηγητής οφείλει να ενημερωθεί ο ίδιος από το Σύμβουλο για τις διαδικασίες παραπομπής εντός δύο ημερών, και αναλαμβάνει να προωθήσει τη διαδικασία με την καθοδήγηση του Συμβούλου.

B.4. Περίπτωση IV: ο Μαθητής παρακολουθείται από κάποιο Εκπαιδευτικό Ψυχολόγο

Ο Εκπαιδευτικός Ψυχολόγος θα ακολουθήσει τις δικές του διαδικασίες χειρισμού και παραπομπής του περιστατικού.

Γ. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Παράρτημα Ι

ΣΥΜΒΟΛΑΙΟ ΕΧΕΜΥΘΕΙΑΣ*

Το συμβόλαιο αυτό διασφαλίζει τα παρακάτω:

1. Όποια πληροφορία μοιραστούμε δεν θα διαρρεύσει σε οποιονδήποτε, συμπεριλαμβανομένης της Αστυνομίας, Διεύθυνσης του σχολείου, εκπαιδευτικού και άλλου προσωπικού.
2. Σε καμιά περίπτωση δεν θα δοθούν γραπτές ή προφορικές πληροφορίες χωρίς τη συγκατάθεσή σου.
3. Το απόρρητο αίρεται μόνο σε συγκεκριμένες περιπτώσεις, όταν κρίνεται ότι τίθεται σε άμεσο κίνδυνο η ζωή σου ή κάποιου άλλου. Σε τέτοια περίπτωση πληροφορείται η διεύθυνση του σχολείου και οι γονείς.

Βεβαιώνω ότι διάβασα, συζήτησα το παρόν έντυπο και κατανόησα το περιεχόμενο του.

Υπογραφή (μαθητή):

Ημερομηνία:

Υπογραφή (Σύμβουλου Καθηγητή):

Ημερομηνία:

*Σε περίπτωση που ο μαθητής αποδέχεται αν παραπεμφθεί σε εξειδικευμένη υπηρεσία.

Παράρτημα II

ΕΝΤΥΠΟ ΠΑΡΑΠΟΜΠΗΣ ΣΤΟ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΟ

ΚΕΝΤΡΟ.....

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΜΑΘΗΤΗ/ΤΡΙΑΣ

Όνοματεπώνυμο μαθητή/τριας:		
Ημερομηνία Γέννησης:		
Διεύθυνση:		
Τηλέφωνο:		
Γλώσσα επικοινωνίας:		
Ο μαθητής αποδέχεται αυτή τη παραπομπή Στο Θεραπευτικό Κέντρο	Ναι	ΌΧΙ
Ο μαθητής γνωρίζει ότι οι πληροφορίες που αφορούν την περίπτωση του θα διαβιβαστούν στο Θεραπευτικό Κέντρο παραπομπής του?	Ναι	ΌΧΙ
Έγινε ενημέρωση των γονιών/ κηδεμόνων του μαθητή για την παραπομπή του στο ανάλογο Θεραπευτικό Κέντρο?	Ναι	ΌΧΙ
Υπάρχει η σύμφωνη γνώμη των γονιών/ κηδεμόνων του μαθητή /τριας για τη διευθέτηση συνάντησης του μαθητή με το Θεραπευτικό Κέντρο?	Ναι	ΌΧΙ
Όνομα γονέα/ κηδεμόνα		
Τηλέφωνο επικοινωνίας γονέα / κηδεμόνα		
Υπογραφή γονέα/ κηδεμόνα		

Προσδοκίες μαθητή /τριας από το Θεραπευτικό Κέντρο
Κατάλληλες μέρες / ώρες για το μαθητή / τρια για τις συναντήσεις του / της με το Θεραπευτικό Κέντρο
Επιπρόσθετες πληροφορίες / στοιχεία για την περίπτωση η γνωστοποίηση των στοιχείων εγκρίνεται από το μαθητή
Επιθυμητός τρόπος επικοινωνίας του μαθητή με το Θεραπευτικό Κέντρο Να επικοινωνήσει ο ίδιος / α Να επικοινωνήσει το Θεραπευτικό Κέντρο
Υπογραφή μαθητή:

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ

Όνομα Συμβούλου
Τηλέφωνο επικοινωνίας
Σχολείο / διεύθυνση
Ημερομηνία παραπομπής

ΆΛΛΕΣ ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΕΣ ΜΕ ΤΗΝ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Όνομα Υπηρεσίας	Όνομα Λειτουργού
Γραφείο Ευημερίας	

Εκπαιδευτική Ψυχολογία

.....

Τμήμα Παιδιών και Εφήβων

.....

Άλλες υπηρεσίες (παρακαλώ ονομάστε)

1.

.....

2.

.....

Παράρτημα III

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΩΝ ΚΕΝΤΡΩΝ ΓΙΑ ΑΝΗΛΙΚΟΥΣ

1. Κέντρο Συμβουλευτικής Εφήβων και Οικογένειας «ΠΕΡΣΕΑΣ»

Το Κέντρο Συμβουλευτικής Εφήβων και Οικογένειας «ΠΕΡΣΕΑΣ» υπάγεται στις Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας του Υπουργείου Υγείας.

Στεγάζεται σε ανεξάρτητο και ανώνυμο κτίριο στη Λευκωσία. Παρέχει θεραπευτικά προγράμματα σε έφηβους και νεαρούς ενήλικες μέχρι 22 ετών και στις οικογένειες τους.

Τα θεραπευτικά μας προγράμματα στοχεύουν στην έγκαιρη παρέμβαση για αναχαίτιση της πορείας εξάρτησης από παράνομες και νόμιμες ουσίες, με αποχή ή περιορισμό της χρήσης, και στη θεραπευτική αντιμετώπιση όλων των παραγόντων που οδήγησαν ή και συντηρούν τη χρήση ουσιών.

Αυτά επιτυγχάνονται από ομαδικές, οικογενειακές και εξατομικευμένες παρεμβάσεις, προγράμματα εναλλακτικών δραστηριοτήτων, προγράμματα Δραματοθεραπείας και Εικαστικής Θεραπείας κ.ά.

Θεραπευτικά Προγράμματα 2007 – 2008

Πληθυσμός Στόχος:

- **ΕΦΗΒΟΙ** και **ΝΕΑΡΟΙ ΕΝΗΛΙΚΕΣ** έως 22 ετών και οι οικογένειες τους
- Σε πειραματική ή περιστασιακή χρήση ψυχοτρόπων ουσιών συμπεριλαμβανομένου και του αλκοόλ
- Σε συστηματική χρήση ψυχοτρόπων ουσιών συμπεριλαμβανομένου και του αλκοόλ

Στόχος των Θεραπευτικών Προγραμμάτων είναι:

- Η αναχαίτιση της πορείας εξάρτησης από τις ουσίες μέσα από:

1. την ενδυνάμωση των ενδοατομικών προστατευτικών ψυχολογικών παραγόντων
2. την ανάπτυξη λειτουργικών σχέσεων επικοινωνίας εντός της οικογένειας
3. την ανάπτυξη λειτουργικών σχέσεων επικοινωνίας με τα περιβάλλοντα συστήματα (σχολείο, εργασία, φίλοι, κτλ.)
4. την ανεξαρτητοποίηση και υπευθυνοποίηση του εφήβου
5. την αλλαγή τρόπου και στάσης ζωής.

Στο παρόν στάδιο παρέχονται τα ακόλουθα Θεραπευτικά Προγράμματα:

1. Εργαστήρι Ψυχοεκπαίδευσης Γονιών

Προσφέρει:

- Αντικειμενική και επιστημονική πληροφόρηση σε θέματα εφηβείας, χρήσης εξαρτησιογόνων ουσιών στην εφηβεία
 - Βιωματικές ασκήσεις με στόχο την ανάπτυξη και βελτίωση γονεϊκών δεξιοτήτων, της επικοινωνίας και των σχέσεων γονιών - παιδιών
- Διάρκεια: 12 ομαδικές συνεδρίες.

2. Εργαστήρι Ψυχοεκπαίδευσης Εφήβων

Είναι πρόγραμμα που λειτουργεί είτε αυτόνομα ή ως μέρος άλλων προγραμμάτων.

Προσφέρει:

- Αντικειμενική και επιστημονική πληροφόρηση σε θέματα εφηβείας, χρήσης/κατάχρησης εξαρτησιογόνων ουσιών με στόχο την κινητοποίηση και ανάπτυξη κινήτρων για θεραπεία
- Διάρκεια: 3 ομαδικές ή ατομικές συνεδρίες.

3. Σύντομη παρέμβαση για έφηβους

- Απευθύνεται σε έφηβους που δεν επιθυμούν διακοπή της χρήσης και αποσκοπεί στη ψυχοεκπαίδευση, σε μείωση των συνεπειών της χρήσης και κινητοποίηση για ανάπτυξη αιτήματος για θεραπεία.

Διάρκεια: 5-7 ομαδικές συνεδρίες και 2 ατομικές.

4. Υποστήριξη Γονιών Εξαρτημένων Ατόμων

- Απευθύνεται σε γονείς εξαρτημένων εφήβων και νεαρών ενηλίκων που δεν απευθύνονται ακόμη με θεραπευτικό αίτημα.
- Στόχος είναι η υποστήριξη και δραστηριοποίηση των γονιών ώστε να κινητοποιήσουν τα παιδιά τους να απευθυνθούν για θεραπεία.

Διάρκεια: ανάλογη με την επίτευξη των στόχων.

5. Βραχύχρονη Παρέμβαση

- Απευθύνεται σε πειραματικούς/περιστασιακούς χρήστες ουσιών (μέχρι 22 ετών) και τις οικογένειες τους.
- Η μέση διάρκεια είναι 3-6 μήνες με συναντήσεις που πραγματοποιούνται σε εβδομαδιαία βάση με ομαδικές ή/και ατομικές παρεμβάσεις.

Οι στόχοι είναι:

- Η ενίσχυση και η υποστήριξη της οικογένειας
- Η ανάπτυξη και εγκαθίδρυση λειτουργικών σχέσεων επικοινωνίας
- Η αποτροπή της περαιτέρω εμπλοκής του νέου με τη χρήση και η πλήρης αποχή.

6. Εντατική Θεραπεία

- Απευθύνεται σε συστηματικούς χρήστες ψυχοτρόπων ουσιών (μέχρι 22 ετών) και τις οικογένειες τους.

- Η μέση διάρκεια είναι 6-9 μήνες με συναντήσεις που πραγματοποιούνται 2 φορές την εβδομάδα με ομαδικές ή/και ατομικές παρεμβάσεις.
- Στόχος για τους έφηβους είναι η Αποχή και η Σταθεροποίηση Αποχής, η Ανάπτυξη Δεξιοτήτων Πρόληψης Υποτροπής, η Ανάπτυξη Ενδιαφερόντων (εκπαίδευση, ψυχαγωγία, σχέσεις, χόμπι), η Αποδοχή Ορίων, η Ανάλυση Ευθυνών και Καθηκόντων και η Ανάπτυξη Δεξιοτήτων Διαχείρισης Συναισθημάτων. Οι ατομικοί στόχοι καθορίζονται σε συνεργασία με τον ίδιο τον έφηβο.
- Στόχος για τους γονείς είναι η απόκτηση γονεϊκών δεξιοτήτων αποτρεπτικών προς τη χρήση όπως επίσης και η υιοθέτηση στάσεων επιτρεπτικών προς την ομαλή έκβαση του σταδίου της εφηβείας.

Στελέχωση

Το Κέντρο στελεχώνεται από εξειδικευμένους και έμπειρους Κλινικούς Ψυχολόγους, Συμβούλους Τοξικοεξάρτησης, Ψυχιατρικούς Νοσηλευτές, Εργοθεραπεύτρια, Εικαστική Θεραπεύτρια και Δραματοθεραπεύτρια.

Ανοιχτή Γραμμή

Το **1456** είναι εγκεκριμένο μέλος της Ευρωπαϊκής Ομοσπονδίας Τηλεφωνικών Γραμμών. Σ' αυτήν ανταποκρίνονται εξειδικευμένοι λειτουργοί καθημερινά Δευτέρα – Πέμπτη 8:00-18:00 και Παρασκευή 8:00-14:30. Στο **1456** απευθύνονται τόσο οι έφηβοι όσο και γονείς / επαγγελματίες υγείας / εκπαιδευτικοί / κοινωνικοί λειτουργοί και άλλοι ενδιαφερόμενοι που συναντούν ενδεχομένως πρόβλημα χρήσης ουσιών στο περιβάλλον τους.

Ώρες Λειτουργίας:

Δευτέρα – Πέμπτη: 07:30 – 20:00

Παρασκευή : 07:30 – 14:30

Αρ. Τηλ.: 22464292

Αρ. Φαξ.: 22305410

Email: perseas@logos.cy.net

www.moh.gov.cy/mhs

2. Κέντρο Πρόληψης και Συμβουλευτικής Εφήβων και Οικογένειας «Προμηθέας»

Το Κέντρο Πρόληψης και Συμβουλευτικής Εφήβων και Οικογένειας «Προμηθέας» είναι τμήμα των Υπηρεσιών Ψυχικής Υγείας με έδρα τη Λεμεσό.

Στελεχώνεται από πολυθεματική ομάδα η οποία αποτελείται από κλινικούς ψυχολόγους, ψυχιατρικούς νοσηλευτές, σύμβουλους τοξικοεξάρτησης και εργοθεραπεύτρια.

Τα κέντρο παρέχει θεραπευτικά προγράμματα σε έφηβους και νεαρούς μέχρι 22 ετών, χρήστες νόμιμων και παράνομων ουσιών εξάρτησης και στις οικογένειες τους.

Παρέχονται τα παρακάτω θεραπευτικά προγράμματα:

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΓΙΑ ΕΦΗΒΟΥΣ ΚΑΙ ΝΕΑΡΟΥΣ ΧΡΗΣΤΕΣ

1. Ψυχοεκπαίδευση εφήβων και νεαρών χρηστών

Απευθύνεται σε έφηβους και νεαρούς, ηλικίας μέχρι 22 ετών, χρήστες ουσιών εξάρτησης. Είναι πρόγραμμα το οποίο λειτουργεί είτε αυτόνομα είτε ως μέρος άλλων προγραμμάτων και αποτελείται από τρεις ατομικές ή ομαδικές συνεδρίες.

Στόχος του προγράμματος

Η αντικειμενική και έγκυρη ενημέρωση σε θέματα που αφορούν στα αναπτυξιακά γνωρίσματα και τις δυσκολίες της εφηβείας, τη χρήση και κατάχρηση ουσιών εξάρτησης κ.α έτσι ώστε να αναπτυχθούν κίνητρα που θα βοηθήσουν στη διαμόρφωση θεραπευτικού αιτήματος.

2. Σύντομη παρέμβαση για έφηβους χρήστες κάνναβης (στα πρότυπα του youth cannabis treatment).

Απευθύνεται σε έφηβους και νεαρούς, ηλικίας μέχρι 22 ετών, χρήστες κάνναβης που δεν επιθυμούν τη διακοπή της χρήσης και διαρκεί από 5-7 ομαδικές συνεδρίες και δύο ατομικές.

Στόχος

Η ψυχοεκπαίδευση για μείωση των συνεπειών της χρήσης και η κινητοποίηση για ανάπτυξη θεραπευτικού αιτήματος.

3. Πρόγραμμα Έγκαιρης Παρέμβασης για Νεαρούς Χρήστες (FRED goes net)

Το πρόγραμμα αυτό απευθύνεται σε έφηβους και νεαρούς, που κάνουν χρήση παράνομων ουσιών, οι οποίοι εντοπίζονται από την Αστυνομία ή το δικαστικό σύστημα για πρώτη φορά. Περιλαμβάνει μια αρχική συνέντευξη λήψης ιστορικού και οκτώ ώρες ομαδικής παρέμβασης. Στοχεύει στο να ενθαρρύνει τους νεαρούς χρήστες να προβληματιστούν και ενδεχομένως να αλλάξουν τη συμπεριφορά τους έναντι της χρήσης. Επιδιώκει επίσης την οικοδόμηση ατομικών ικανοτήτων διαχείρισης του κινδύνου και την ανάπτυξη του αισθήματος της ευθύνης, ώστε να αναχαιτιστεί η πορεία των νεαρών αυτών ατόμων προς την εξάρτηση.

4. Πρόγραμμα βραχύχρονης παρέμβασης

Απευθύνεται σε έφηβους και νεαρούς, πειραματικούς ή περιστασιακούς χρήστες ουσιών εξάρτησης, ηλικίας μέχρι 22 ετών και στις οικογένειες τους.

Η μέση διάρκεια του προγράμματος είναι 3-6 μήνες και περιλαμβάνει ομαδικές ή ατομικές θεραπευτικές παρεμβάσεις μια φορά τη βδομάδα. Επιπρόσθετα το άτομο μπορεί να συμμετέχει σε ομάδα εναλλακτικών δραστηριοτήτων.

Στόχοι:

Γενικός στόχος:

Η αποχή από την χρήση και η αποτροπή της κατάχρησης ουσιών εξάρτησης.

Επιμέρους στόχοι:

- Ενίσχυση των ατομικών προστατευτικών παραγόντων και η αποδυνάμωση των παραγόντων κινδύνου ως προς τη χρήση. Συγκεκριμένα οι παρεμβάσεις στοχεύουν στην ανάπτυξη κοινωνικών και συναισθηματικών δεξιοτήτων, όπως είναι η αναγνώριση και η επεξεργασία συναισθηματικών αναγκών, έκφραση και διαχείριση των συναισθημάτων, βελτίωση των διαπροσωπικών σχέσεων, βελτίωση της αυτοεικόνας, ανάπτυξη ενδιαφερόντων, αποδοχή ορίων, ανάληψη ευθυνών κ.α.
- Ενίσχυση και στήριξη της οικογένειας με την εμπλοκή των μελών της σε θεραπευτικά προγράμματα σε ομαδικό ή ατομικό επίπεδο.
- Ενίσχυση και στήριξη γενικότερα του περιβάλλοντος του εφήβου (σχολικό, εργασιακός χώρος, κοινότητα) έτσι ώστε να διασφαλιστεί καλύτερη προσαρμογή και επανένταξη του εκεί που χρειάζεται.
- Ανάλογα με την ανάγκες μπορούν να τεθούν και ατομικοί στόχοι.

5. Πρόγραμμα εντατικής θεραπείας

Απευθύνεται σε έφηβους και νεαρούς συστηματικούς χρήστες ουσιών εξάρτησης, ηλικίας μέχρι 22 ετών και στις οικογένειες τους. Διαφοροποιείται από το πρόγραμμα βραχύχρονης παρέμβασης ως προς τη διάρκεια και τη συχνότητα του προγράμματος. Η μέση διάρκεια του προγράμματος είναι 6-9 μήνες και περιλαμβάνει ομαδικές ή ατομικές θεραπευτικές παρεμβάσεις μια φορά τη βδομάδα. Απαραίτητη προϋπόθεση είναι η συμμετοχή του ατόμου σε άλλες δραστηριότητες ή προγράμματα του κέντρου.

Στόχοι:

Γενικός στόχος:

Η αποχή από την χρήση και κατάχρηση ουσιών εξάρτησης και η σταθεροποίηση της.

Οι επιμέρους στόχοι :

- Ενίσχυση των ατομικών προστατευτικών παραγόντων και η αποδυνάμωση των παραγόντων κινδύνου ως προς τη χρήση. Συγκεκριμένα οι παρεμβάσεις στοχεύουν στην ανάπτυξη κοινωνικών και συναισθηματικών δεξιοτήτων, όπως είναι η αναγνώριση και η επεξεργασία συναισθηματικών αναγκών, έκφραση και διαχείριση των συναισθημάτων, βελτίωση των διαπροσωπικών σχέσεων, βελτίωση της αυτοεικόνας, ανάπτυξη ενδιαφερόντων, αποδοχή ορίων, ανάληψη ευθυνών κ.α. Επιπρόσθετα αναπτύσσονται δεξιότητες πρόληψης της υποτροπής.
- Ενίσχυση και στήριξη της οικογένειας με την εμπλοκή των μελών της σε προγράμματα σε ομαδικό ή ατομικό επίπεδο.
- Ενίσχυση και στήριξη γενικότερα του περιβάλλοντος του εφήβου (σχολικό, εργασιακός χώρος, κοινότητα) έτσι ώστε να διασφαλιστεί καλύτερη προσαρμογή και επανένταξη του εκεί που χρειάζεται.
- Ανάλογα με τις ανάγκες μπορούν να τεθούν και ατομικοί στόχοι

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΓΙΑ ΓΟΝΕΙΣ

1. Ψυχοεκπαίδευση γονέων

Απευθύνεται σε γονείς εφήβων και νεαρών χρηστών που συμμετέχουν σε θεραπευτικά προγράμματα.

Είναι πρόγραμμα το οποίο λειτουργεί είτε αυτόνομα είτε ως μέρος άλλων προγραμμάτων και αποτελείται από 12 ομαδικές συνεδρίες.

Στόχοι:

Αναβάθμιση του γονεϊκού ρόλου και της γονεϊκής λειτουργίας έτσι ώστε οι γονείς να μπορούν να κατανοήσουν καλύτερα το παιδί τους και να ανταποκριθούν στις ιδιαίτερες ανάγκες του όπως επίσης και στις απαιτήσεις της σύγχρονης κοινωνίας.

Το πρόγραμμα περιλαμβάνει:

- Αντικειμενική και έγκυρη ενημέρωση σε θέματα που αφορούν στα αναπτυξιακά γνωρίσματα και στις δυσκολίες της εφηβείας, στη χρήση και κατάχρηση ουσιών εξάρτησης και στην επικοινωνία.
- Βιωματικές ασκήσεις που στοχεύουν στην ανάπτυξη και βελτίωση των γονεϊκών δεξιοτήτων. Συγκεκριμένα οι ασκήσεις αυτές στοχεύουν στο να βοηθήσουν τους γονείς να αντιμετωπίζουν τις διάφορες ψυχοπαιδαγωγικές καταστάσεις που συμβαίνουν στη ζωή τους, να βάζουν όρια, να ξεχωρίζουν τις δικές τους παιδικές εμπειρίες από τις ανάγκες και τις δραστηριότητες του παιδιού και να αναγνωρίζουν και να διαφοροποιούν τις γονεϊκές δυσκολίες που προέρχονται από το παρελθόν τους από τις δυσκολίες που προέρχονται από τη τρέχουσα σχέση και από τις δυσκολίες του παιδιού.

2. Πρόγραμμα υποστήριξης γονέων εφήβων και νεαρών, εξαρτημένων από ουσίες.

Απευθύνεται σε γονείς εφήβων και νεαρών χρηστών που τα παιδιά τους δε συμμετέχουν σε θεραπευτικά προγράμματα. Η διάρκεια του προγράμματος διαφέρει ανάλογα με τις ανάγκες, τους στόχους και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της κάθε περίπτωσης. Περιλαμβάνει ατομικές ή ομαδικές συνεδρίες μια φορά την εβδομάδα.

Στόχοι:

- Η καθοδήγηση και υποστήριξη των γονέων έτσι ώστε να κινητοποιήσουν τα παιδιά τους να απευθυνθούν για βοήθεια.
- Παροχή συμβουλευτικής και ψυχολογικής στήριξης.

Ώρες Λειτουργίας:

Δευτέρα – Παρασκευή: 07:30 – 14:30

Τετάρτη - Πέμπτη : 15:00 – 18:00

Αρ. Τηλ.: 25305079 / 25305110

Αρ. Φαξ.: 25305078

Email: promitheascpc@cytanet.com

